TOETSBLOK 3

Thema 5 & 6

Antwoordmodel voor de docent

THEMA 5

Je eerste bijbaantje bij de Appie

De arbeidsmarkt, je loonstrookje en de cao

THEMA 6

Frietjes, spaarpotjes & het geheim van de bank

Inflatie, geld en de rol van de bank

Leerjaar 2 basis/kader

Alle antwoorden en uitwerkingen bij de lessen en extra rekenopdrachten van dit toetsblok.

Versie november 2026

Antwoordmodel thema 5 — Je eerste bijbaantje bij de Appie

Rekenopdrachten — uitwerkingen

Les 5.2

1. Antwoord: € 300 — Zonder loonheffing is bruto gelijk aan netto: €300,-.
2. Antwoord: € 45 — 6 × 7,50 = €45,-.
3. Antwoord: € 7 — 10% van 70 = €7,-.
4. Antwoord: € 38 — 40 - 2 = €38,-.
5. Antwoord: € 190 — 5% van 200 = €10,-. 200 - 10 = €190,-.
6. Antwoord: € 95 — 100 - 5 = €95,-.
7. Antwoord: € 18 — 3 × 6 = €18,-.
8. Antwoord: € 120 — 12 × 10 = €120,-.

Les 5.4

1. Antwoord: 3% — 4% - 1% = 3%. Je kunt ongeveer 3% meer kopen.
2. Antwoord: -3% — 2% - 5% = -3%. Je krijgt meer euro's, maar je kunt ongeveer 3% minder kopen.
3. Antwoord: 3 ijsjes — 6,60 ÷ 2,20 = 3 ijsjes. Je verdient meer euro's (nominaal), maar je kunt precies evenveel kopen als vorig jaar (reëel gelijk).
4. Antwoord: 10 uur — 60 ÷ 6 = 10 uur.
5. Antwoord: € 9,50 — 14,50 - 5 = €9,50.
6. Antwoord: 2 uur — 12 ÷ 6 = 2 uur.
7. Antwoord: 10 uur — 50 ÷ 5 = 10 uur.
8. Antwoord: € 2 — 4 - 2 = €2,-.

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. Antwoord: € 90 — 12 × 7,50 = €90,-.
2. Antwoord: € 46 — 50 - 4 = €46,-.
3. Antwoord: € 40 — 5 × 8 = €40,-.
4. Antwoord: € 74 — 80 - 6 = €74,-.
5. Antwoord: 12 — De helft van 24 = 24 ÷ 2 = 12.
6. Antwoord: € 12 — 10 + 2 = €12,-.
7. Antwoord: € 120 — 4 × 30 = €120,-.

Oefenbank — modelantwoorden

Les 5.1

1. Wat is een productiefactor? Welke productiefactor lever jij met je bijbaantje?

Een productiefactor is iets wat een bedrijf nodig heeft om te kunnen werken, zoals mensen, machines of grondstoffen. Met je bijbaantje lever jij arbeid.

2. Wat is de arbeidsmarkt? Kies het goede antwoord. A: De plek waar werkgevers en mensen die werk zoeken elkaar vinden. B: Een markt met groente en fruit. C: Een winkel.

A: De plek waar werkgevers en mensen die werk zoeken elkaar vinden.

3. Maak de zin af: "Het loon is de ... van arbeid."

Het loon is de prijs van arbeid.

4. Kijk in de tabel. Hoeveel is het minimumjeugdloon per uur voor iemand van 15 jaar?

€4,50 per uur (bruto).

5. Wanneer wil de Appie meer mensen laten werken? Kies uit: op zaterdag / op dinsdagochtend.

Op zaterdag. Dan is het druk in de winkel.

6. Wat is arbeidsmarktdiscriminatie? Geef een voorbeeld.

Je krijgt geen baan door je afkomst of je naam. Dat is oneerlijk en verboden.

7. Een 18-jarige verdient €7,50 per uur. Hij werkt 2 uur. Hoeveel verdient hij?

2 × €7,50 = €15,-.

8. In de vakantie willen meer scholieren werken. Wordt het aanbod van arbeid groter of kleiner?

Groter. Er zijn meer mensen die willen werken.

9. Mag een 13-jarige achter de kassa werken? Kies ja of nee.

Nee. Als je 13 of 14 bent, mag je alleen licht werk doen, zoals vakken vullen.

10. Een 21-jarige krijgt meer loon dan een 16-jarige voor hetzelfde werk. Vind je dat eerlijk? Maak de zin af: "Ik vind het (niet) eerlijk, omdat ..."

Er is geen goed of fout antwoord. Bijvoorbeeld: Ik vind het niet eerlijk, omdat ze hetzelfde werk doen. Of: Ik vind het wel eerlijk, omdat een 21-jarige meer ervaring heeft.

Les 5.2

1. Welk loon krijg je echt op je rekening? Kies uit: brutoloon / nettoloon.

Het nettoloon.

2. Maak de zin af: "Brutoloon - inhoudingen = ..."

Brutoloon - inhoudingen = nettoloon.

3. Wat is loonheffing? Kies het goede antwoord. A: Belasting en premie die van je loon af gaan. B: Een extraatje van je baas. C: Je vakantiegeld.

A: Belasting en premie die van je loon af gaan.

4. In welke maand krijg je meestal je vakantiegeld?

In mei.

5. Je bruto weekloon is €60,-. Er gaat €3,- loonheffing af. Wat is je nettoloon?

€60,- - €3,- = €57,- netto.

6. Je brutoloon is €100,-. Er gaat €5,- loonheffing af. Wat is je nettoloon?

€100 - €5 = €95,-.

7. Je hebt een klein bijbaantje. Gaat er veel of weinig loonheffing af? Maak de zin af: "Weinig, want ..."

Weinig, want als je weinig verdient, krijg je korting op de loonheffing.

8. Waarom is het slim om je loonstrookje te bekijken? Maak de zin af: "Dan zie ik of ..."

Dan zie ik of ik genoeg loon heb gekregen voor de uren die ik heb gewerkt.

Les 5.3

1. Mag een cao een lager loon geven dan het minimumjeugdloon uit de wet? Leg uit.

Nee. De cao mag alleen iets extra's geven bovenop de wet, nooit minder.

2. Wat is een cao? Kies het goede antwoord. A: Een lijst met afspraken over werk, zoals loon en toeslagen. B: Een soort belasting. C: Een loonstrookje.

A: Een lijst met afspraken over werk, zoals loon en toeslagen.

3. Maak de zin af: "Een vakbond komt op voor ..."

Een vakbond komt op voor werknemers.

4. Wie maken samen een cao? Kies uit: werkgevers en vakbonden / leraren en leerlingen / de politie en de rechter.

Werkgevers en vakbonden.

5. Noem één voordeel van een cao voor werknemers en één voordeel voor werkgevers.

Werknemers: samen staan ze sterker, en iedereen krijgt dezelfde toeslagen. Werkgevers: ze hoeven niet met iedere werknemer apart te praten, alles staat in één cao.

6. Je krijgt meer loon als je op zondag werkt. Hoe heet dat extra geld? Kies uit: toeslag / premie / korting.

Een toeslag.

7. Waarom sta je sterker met een vakbond? Maak de zin af: "Omdat je dan met veel ..."

Omdat je dan met veel werknemers samen met de werkgever praat.

8. Een scholier zegt: "Ik werk net zo hard als mijn collega van 20. Ik wil hetzelfde loon." Is dit een feit of een mening?

Een mening. Het is wat de scholier vindt.

Les 5.4

1. Wat is menselijk kapitaal? Kies het goede antwoord. A: Alles wat je weet en kunt. B: Het geld op je bankrekening. C: Een gebouw.

A: Alles wat je weet en kunt.

2. Noem één manier om in jezelf te investeren.

Bijvoorbeeld: een cursus doen, een diploma halen of werkervaring opdoen.

3. Wat is inflatie? Kies het goede antwoord. A: Prijzen stijgen. B: Prijzen dalen. C: Je loon stijgt.

A: Prijzen stijgen.

4. Koppel het woord aan de uitleg. Woorden: nominaal inkomen, reëel inkomen. Uitleg: A: wat je met je geld kunt kopen. B: het bedrag in euro's.

Nominaal inkomen = B: het bedrag in euro's. Reëel inkomen = A: wat je met je geld kunt kopen.

5. Een bioscoopkaartje kost €12,-. Je verdient €6,- per uur. Hoeveel uur moet je werken voor een kaartje?

€12 ÷ €6 = 2 uur.

6. Je gaat doorleren in plaats van werken. Wat loop je dan nu mis? Maak de zin af: "Ik loop nu ... mis."

Ik loop nu loon mis. Dat heten de opofferingskosten.

7. Je loon stijgt een beetje. Maar alle prijzen stijgen veel meer. Kun je dan meer of minder kopen?

Minder. Je koopkracht daalt.

Les 5.5

1. Wat is brutoloon?

Het loon vóórdat belasting en premies worden afgetrokken.

2. Wat is nettoloon?

Het geld dat je echt op je rekening krijgt.

3. Je werkt 10 uur tegen €8,- per uur. Bereken je brutoloon.

10 x €8 = €80,-.

4. Je brutoloon is €120,-, en er wordt €12,- ingehouden. Bereken je nettoloon.

€120 - €12 = €108,-.

5. Je hebt een klein bijbaantje. Gaat er veel of weinig loonheffing van je loon af? Maak de zin af: "Weinig, want ..."

Weinig, want als je weinig verdient, krijg je korting op de loonheffing.

Antwoordmodel thema 6 — Frietjes, spaarpotjes & het geheim van de bank

Rekenopdrachten — uitwerkingen

Les 6.3

1. Antwoord: € 6 — 1% van 300 = €3. 2% = 2 × 3 = €6,-.
2. Antwoord: € 180 — 12 × 15 = €180,-.
3. Antwoord: € 2 — 200 ÷ 100 = €2,-.
4. Antwoord: € 30 — 50 - 20 = €30,-.
5. Antwoord: € 108 — 100 + 8 = €108,-.
6. Antwoord: € 60 — 6 × 10 = €60,-.

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. Antwoord: 2,5 procentpunt — 4,5 - 2 = 2,5 procentpunt.
2. Antwoord: € 3.800 — Bij de lening ontstaat €5.000,- nieuw giraal geld; bij de aflossing verdwijnt €1.200,-. Er is nog 5.000 - 1.200 = €3.800,-.
3. Antwoord: € 88 — 80 × 1,10 = €88,-.
4. Antwoord: 4% — (52 - 50) ÷ 50 × 100% = 4%.
5. Antwoord: € 1,20 — 3,20 - 2,00 = €1,20.
6. Antwoord: 3% — 103 - 100 = €3. Van €100 is dat 3%.
7. Antwoord: € 55 — 50 + 5 = €55,-.
8. Antwoord: € 420 — 400 + 20 = €420,-.

Oefenbank — modelantwoorden

Les 6.1

1. Gebruik de grafiek. Met hoeveel euro is de prijs van een portie friet tussen 2000 en 2025 gestegen?

€3,50 - €1,50 = €2,00 gestegen.

2. Hoe meet het CBS de inflatie? Gebruik het woord boodschappenmandje.

Het CBS houdt bij wat een denkbeeldig boodschappenmandje met honderden producten kost. Kost het mandje meer dan vorig jaar, dan is dat de inflatie.

3. Wat is inflatie? Kies het goede antwoord. A: Bijna alle prijzen stijgen. B: Eén product wordt duurder. C: Prijzen dalen.

A: Bijna alle prijzen stijgen.

4. Maak de zin af: "Koopkracht is wat ik met mijn geld kan ..."

Koopkracht is wat ik met mijn geld kan kopen.

5. Hoeveel inflatie per jaar vindt de ECB normaal? Kies uit: 2% / 20% / 50%.

2%.

6. Je loon blijft gelijk. Alle prijzen stijgen. Kun je dan meer of minder kopen?

Minder. Je koopkracht daalt.

7. Een frietje kostte €3,- en kost nu €4,-. Hoeveel euro is het duurder geworden?

€4 - €3 = €1,-.

8. Is dit inflatie? "Eén winkel maakt zijn snoep duurder. Alle andere prijzen blijven gelijk." Kies ja of nee. Maak de zin af: "Nee, want ..."

Nee, want bij inflatie worden bijna alle prijzen duurder, niet maar één.

Les 6.2

1. Noem de drie functies van geld.

Ruilmiddel, rekenmiddel en oppotmiddel.

2. Wat is chartaal geld?

Chartaal geld is fysiek geld: munten en bankbiljetten.

3. Wat is giraal geld?

Giraal geld is geld op een bankrekening, dat alleen digitaal bestaat, zoals bij pinnen of internetbankieren.

4. Waarom is ruilen zonder geld lastig? Gebruik het voorbeeld van de taart en de koptelefoon.

Je moet iemand vinden die een koptelefoon heeft én precies jouw taart wil. Dat is heel moeilijk. Met geld kun je gewoon betalen.

5. Je betaalt een frietje met je pinpas. Welke functie van geld is dit? Kies uit: ruilmiddel / rekenmiddel / oppotmiddel.

Ruilmiddel. Je betaalt met geld.

6. Je hebt €50,- op je bankrekening. Is dat chartaal of giraal geld?

Giraal geld. Chartaal geld zijn munten en briefjes.

7. Je zet elke maand €20,- apart voor een concertkaartje. Welke functie van geld gebruik je? Leg uit.

Oppotmiddel: je bewaart het geld om het later uit te geven.

8. Je ziet een koptelefoon van €80,- en een fiets van €400,-. Je ziet meteen wat duurder is. Welke functie van geld is dit? Kies uit: ruilmiddel / rekenmiddel / oppotmiddel.

Rekenmiddel. Met geld kun je prijzen vergelijken.

9. Je spaart geld. Daarna komt er veel inflatie. Wat gebeurt er met je spaargeld? Maak de zin af: "Ik kan er later ... mee kopen."

Ik kan er later minder mee kopen.

Les 6.3

1. Gebruik de bron. Waaraan kun je zien dat dit bericht waarschijnlijk van oplichters komt? Noem twee dingen.

Bijvoorbeeld: je moet snel zijn ("vandaag"). En er staat een link in. Een echte bank doet dat niet.

2. Op welke rekening komt je zakgeld of loon binnen? Kies uit: betaalrekening / spaarrekening.

Op je betaalrekening.

3. Maak de zin af: "Op een spaarrekening krijg ik van de bank ..."

Op een spaarrekening krijg ik van de bank rente.

4. Wat is rente bij lenen? Kies het goede antwoord. A: De prijs die je betaalt voor het lenen. B: Een cadeau van de bank. C: Korting.

A: De prijs die je betaalt voor het lenen.

5. Mag je je pincode aan een vriend geven? Kies ja of nee. Maak de zin af: "Nee, want ..."

Nee, want dan kan iemand anders geld van jouw rekening halen. Je pincode is alleen van jou.

6. Je hebt €100,- op je spaarrekening. De rente is 2% per jaar. Vul in: 1% van €100 = €1. 2% = 2 × €1 = € ...

2 × €1 = €2,- rente.

7. Je leent €100,-. Je moet €110,- terugbetalen. Hoeveel euro rente betaal je?

110 - 100 = €10,- rente.

8. Iemand wil jouw pinpas een week lenen. Je krijgt er €100,- voor. Doe je het? Maak de zin af: "Nee, want ..."

Nee, want dat is strafbaar. Oplichters gebruiken jouw rekening voor gestolen geld. Jij krijgt dan de schuld.

9. Je spaargeld groeit een beetje door rente. Maar de prijzen stijgen harder. Kun je dan meer of minder kopen?

Minder. De prijzen stijgen harder dan je spaargeld.

Les 6.4

1. Wat is het hoofddoel van de Europese Centrale Bank (ECB)?

De prijzen stabiel houden: ongeveer 2% inflatie per jaar.

2. Wat betekent prijsstabiliteit als doel van de ECB?

Een lage, stabiele inflatie van gemiddeld ongeveer 2% per jaar op de middellange termijn.

3. Wat gebeurt er meestal met lenen als de ECB de rente verhoogt?

Lenen wordt duurder voor banken, bedrijven en consumenten.

4. Wat wil de ECB? Kies het goede antwoord. A: Dat de prijzen niet te snel stijgen. B: Dat alles gratis wordt. C: Dat iedereen meer loon krijgt.

A: Dat de prijzen niet te snel stijgen (ongeveer 2% per jaar).

5. Wat gebeurt er meestal als de ECB de rente verlaagt?

Lenen wordt goedkoper, mensen en bedrijven geven eerder geld uit of investeren, wat de economie stimuleert (maar het risico op hogere inflatie kan vergroten).

6. De ECB doet de rente omhoog. Wordt lenen dan duurder of goedkoper?

Duurder.

7. De prijzen stijgen heel hard. Doet de ECB de rente dan omhoog of omlaag? Maak de zin af: "Omhoog, want ..."

Omhoog, want dan geven mensen minder uit. Dan stijgen de prijzen minder snel.

8. Wat is werkloosheid? Kies het goede antwoord. A: Mensen willen werken, maar hebben geen baan. B: Mensen hebben vakantie. C: Mensen werken te veel.

A: Mensen willen werken, maar hebben geen baan.

Les 6.5

1. Wat is koopkracht?

Wat je met je geld daadwerkelijk kunt kopen.

2. Een product kostte vroeger €2,- en kost nu €3,-. Is dit een prijsstijging of -daling?

Een prijsstijging.

3. Bereken: een frietje kostte €1,50 en kost nu €2,25. Met hoeveel euro is de prijs gestegen?

€2,25 - €1,50 = €0,75.

4. Een brood kostte vroeger €1,- en kost nu €3,-. Hoeveel keer zo duur is het geworden?

€3 ÷ €1 = 3. Het is 3 keer zo duur geworden.

5. De prijzen stijgen. Je zakgeld stijgt even hard. Kun je dan meer, minder of evenveel kopen?

Evenveel. Je koopkracht blijft gelijk.